

van zijn samenleven met Pauline — waaraan zich Huib, zij het nog zoo tijdelijk, onverdeeld kon wijden, waarop hij zijn aandacht kon samen-trekken; alleen zitten werken, het moest dikwijls wel, maar 't maakte hem jachtig, vreemd ongedurig; slechts wanneer zij bij hem was kwamen die vrijheid en bevrediging van geest, die goede rust en harmonie in hem te heerschen, waardoor het hem mogelijk en ál gemakkelijker werd, geheel zich zelf te zijn, te kennen en te kiezen, zich uit te spreken. Huib bracht het zich herhaaldelijk tot bewustheid, nooit te voren had hij zich zoo ontkluisterd gevoeld, zoo zelfvertrouwend en spontaan naar buiten levend, en — o, heerlijk wonder — zijn jonge vrouw, in haar stralende geluksstemming, getuigde van dezelfde ondervindingen; ook haar was het als leefde zij dagelijks méér terug in haar wezenlijkste zelf, en als hervond zij daar gevoelens, overdenkingen, ontdekkingen, sommige schijnbaar sinds lang verstikt, met verrassing herkend thans. Huib maakte haar diepste natuur in haar wakker; haar nemende had hij haar aan zichzelf teruggegeven. Zij begrepen het beiden, meer en meer: in de volkomen overgave, de vertrouwde veiligheid hunner onbetwifelbare liefde, bezon zich elk van hen op zijn zuiverste wezen, zijn heimelijksten ziele drang, zijn oorspronkelijkste ik — en ook was er geen enkele innerlijke tegenstand nu, geen waarschuwing of redeneering hoege-naamd, die deze bezinning te keer of haar sluipend uit den weg ging. Hun geluk was hun groote bevrijder.

In Huibs armen bekende hem Pauline, tusschen heftige omhelzingen door, wel veel slechts en leelijks: harde gedachten over vader en moeder, diep heimelijk egoïsme en nooit uitgesproken berekeningen, haar onoverwinnelijke, hoe driftig ook verdrongen en angstig verborgen, behaagzucht en zelfbewondering, een verlangen naar lof en vereering, dat wel dikwijls misschien haar eenige beweegkracht was geweest om aan anderen iets goeds te doen. O, maar voortaan zou de volte van haar geluk alléén-al daartoe voldoende zijn....! Huib lachte dan, zalig verteederd, en kuste haar, tot tranen ontroerd soms, en in zijn drang zich nu ook zelf te beschuldigen — wat beteekenden die slechtheden van haar bij de zijne vergeleken! — sprak hij van eigen moreele mislukkingen, van zijn vaak zoo moeilijk beheerschte eer- en roembegeerte, zijn ambities vol vermomde ijdelheid, zijn lastig en pijnlijk critiek verwerken en zijn vaardig komedie-spelen, vaak alleen om zich een houding te geven, anderen te overbluffen, méér te schijnen dan hij was of zijn kon. — Hierbij plaagde hem dikwijls een onbestemd besef, het leelijkste toch nog achter te houden; wat dat dan was? Hij kon het zelf niet meer uitgraven, had het vroeger toch wel geweten. — Pauline intusschen verontwaardigde zich, sprak hem onstuimig tegen; zij wonden zich beiden op, dwepend met hun eigen, ongevaarlijke, eerlijkheid, en kibbelden er over, wie van hen de slechtste